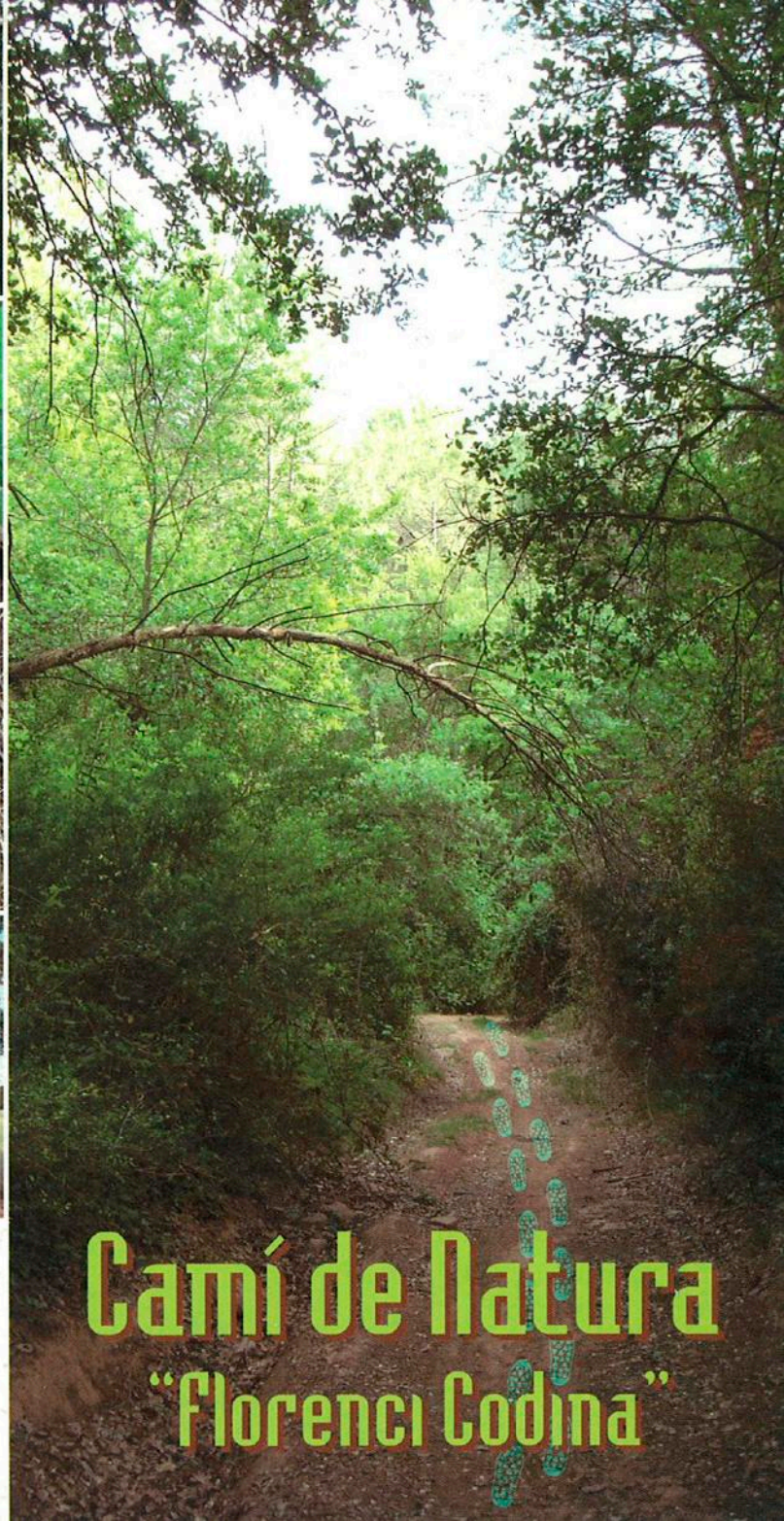

Camí de Natura

"Florenci Codina"

1

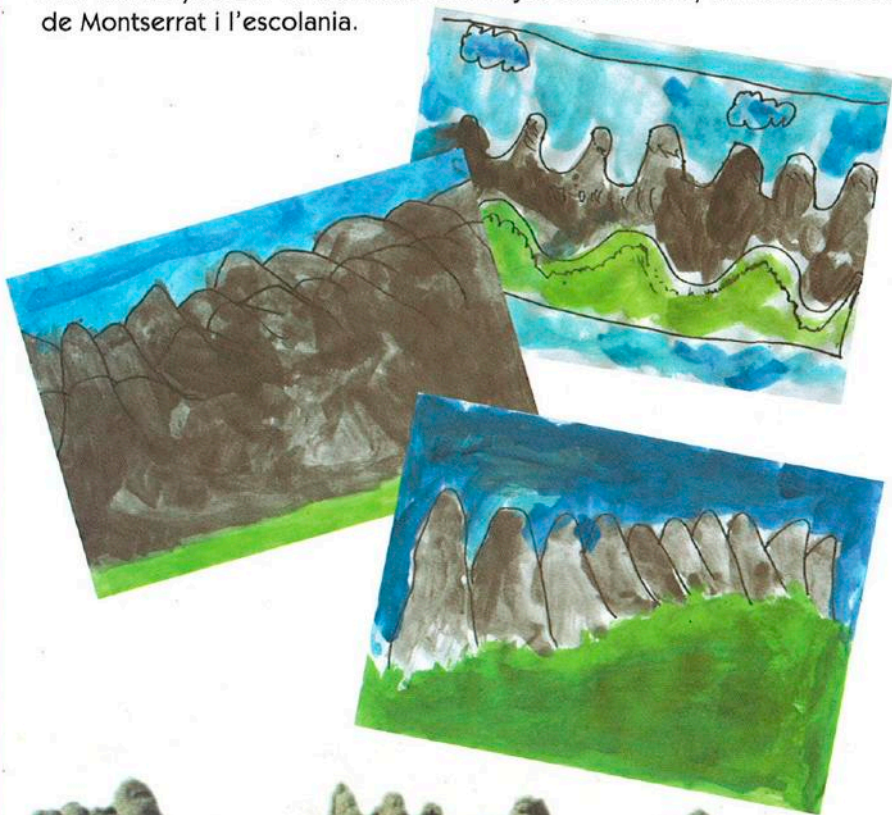
Comencem el camí de natura Florenci Codina al peu de l'alzina que trobem al costat del Mas Llobet.

Seguint camí amunt, tot just passada l'era, es troba una alzina molt gran i des d'aquí mirant cap al sud-oest es veu la muntanya de Montserrat.

El cim més alt de la serralada és Sant Jeroni que té 1236 metres d'alçada. Vista de lluny té forma de serra amb cims arrodonits.

L'aproximació a Montserrat pot fer-se amb cotxe, amb l'aeri o amb el cremallera.

A la muntanya hi ha el Monestir de monjos benedictins, la Mare de Déu de Montserrat i l'escolania.

Des d'aquest punt i mirant al nord veiem la muntanya de Montconill. Té una alçada de 430 metres. Els nens i nenes de la classe de les llunes de P.4 hem observat: que és més baixa que la muntanya de Collbaix, el seu cim té la forma plana i està plena d'arbres que li donen un color verdós. Davant de la muntanya podem observar un camp que a la primavera està ple de "pipiripips".

2

Mirant a l'oest trobem la muntanya de Collbaix.

Té una alçada de 543 metres. Els nens i nenes de P.3 de la classe dels sols expliquen com és la muntanya: diuen que és una mica rodona, puja, baixa i després torna a pujar i a baixar. És de color marró i també verd ja que hi ha herba, flors, arbres i fulles verdes. Pel camí hi ha moltes pedres, grans i petites i passem pel costat dels camps. També hi ha esbarzers que punxen! A dalt de la muntanya de Collbaix hi ha una bandera catalana.

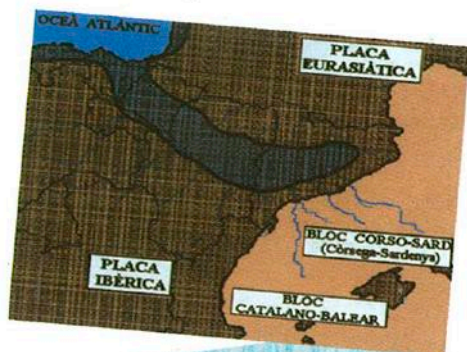

3

Fa uns trenta milions d'anys tota la zona del Bages era mar, l'aixecament dels Pirineus el va deixar tancat i convertit en un llac salabros el qual es va anar assecant a poc a poc fins a desaparèixer. Els diferents tipus de roques que veurem més endavant són formades per la sorra del fons.

De tant en tant hi havia cursos d'aigua, rius i rieretes, que arrossegaven pedres; ens en queden senyals en unes línies de roques més dures, són els paleocanals.

Des d'aquest punt podem observar cap al nord, en el turó del fons, aquests diferents aspectes.

El fons sorrenc de l'antic mar i els posteriors llacs s'ha transformat en diferents tipus de materials, tots ells **sedimentaris**.

La terra vermella que predomina és l'argila.

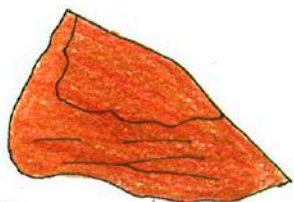
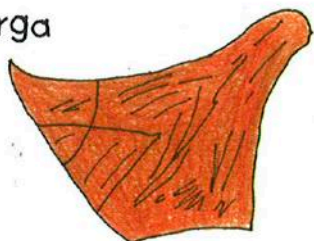
Depenent de la composició i de les altes pressions i temperatures a què van estar sotmeses al llarg dels anys, trobem tres tipus de roques:

Les **margues**, d'aspecte terrós i de poca duresa, són roques formades per argila i carbonat calcic.

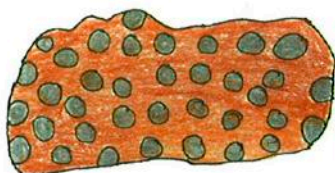
El **conglomerat** és una roca formada per partícules d'altres materials consolidades per un ciment i és més dura que la marga.

El **gres** és una roca dura i impermeable, composta per sorra molt compacta, que s'utilitza per fer rajoles.

Marga

Gres

Conglomerat

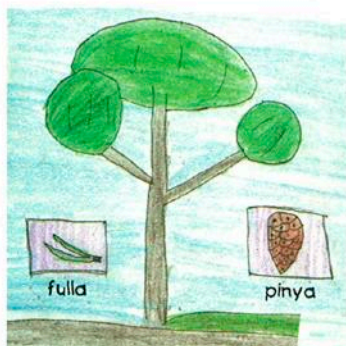

5

Al peu de la muntanya Collbaix, cara Sud, vessant de la muntanya on toca el sol, trobem un bosc de vegetació típica mediterrània. Podem observar: arbres de fulla perenne com el pi blanc, el pi pinyer, l'alzina. Moltes plantes aromàtiques com el romaní, la farigola, l'espígol i el fonoll. Arbustos com l'argelaga i l'esbarzer. Arbres fruiters: ametllers, oliveres i restes de vinya abandonada. També camps de conreu, principalment d'ordi.

Des d'aquí podem veure alguna barraca. Construcció típica que servia per guardar les eines del camp o d'aixopluc. També parets de pedra seca que es construïen per fer les feixes per tal de cultivar i aprofitar més el terreny.

Pi pinyer

Fonoll

Romaní

Argelaga

Farigola

Esbarzer

L'erosió. En aquest punt podrem observar els efectes de l'erosió. Erosió és el desgast que produeixen el vent, l'aigua i els canvis de temperatura sobre la superfície de la terra.

6

Ja hem vist que fa milions d'anys aquesta zona era un mar, quan es va assecar va quedar molt pla i ara no ho és tant, què ha passat?

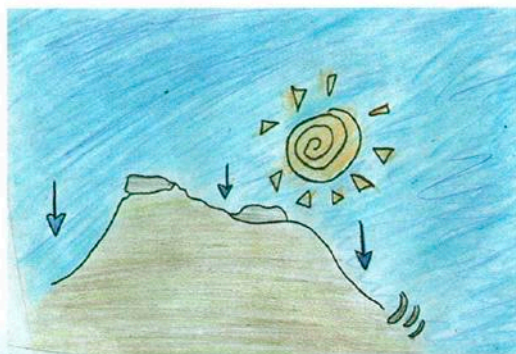
Als llocs que hi havia terra el vent i l'aigua de la pluja se l'han anat emportant cap avall, però quan hi ha roca dura, molt més difícil d'erosionar, la terra que hi ha per sota queda protegida i es manté.

Si ens fixem en aquest petit promontori veiem com hi ha una roca grossa a sobre que li fa de barret i evita que la terra s'escorri cap avall.

"La muntanya petita té una gran roca que protegeix la terra quan plou".

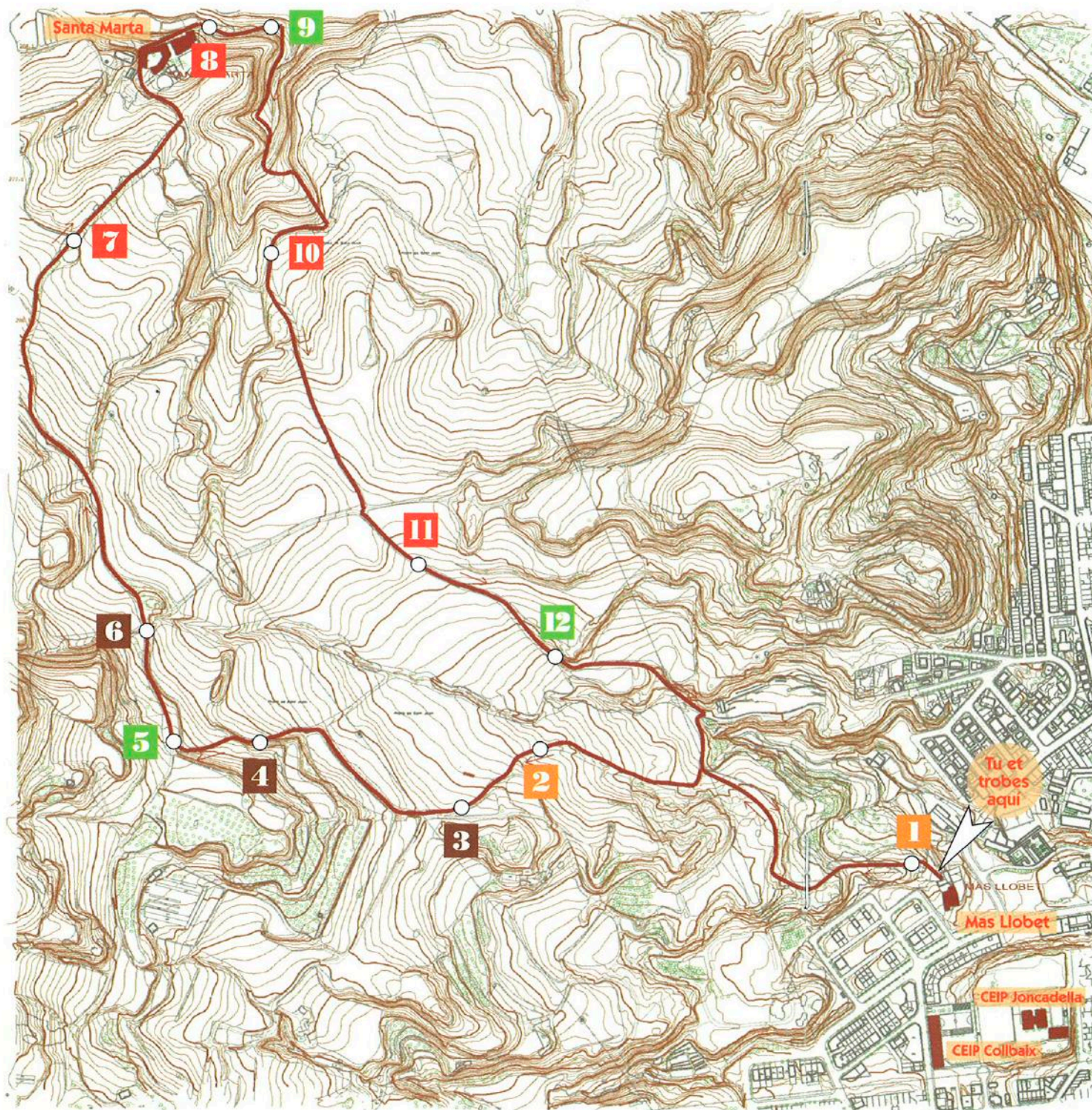
El mateix passa amb la muntanya de Collbaix, les roques del cim eviten que la terra de sota s'escoli avall.

"Collbaix no es tornà plana perquè tenia roques a dalt de la muntanya"

L'erosió

Camí de Natura "Florenci Codina"

Les muntanyes i l'entorn

La fauna

La flora

La geologia

Punts d'observació

1. Les muntanyes de Montserrat
2. Les muntanyes de Collbaix i Montconill
3. El Pla de Bages
4. El sòl i les roques
5. El bosc de solell
6. L'erosió
7. Els esquiroles i els ratolins
8. Els ocells i les papallones
9. El bosc de ribera
10. El porc senglar
11. Els talpons i els ocells de camp
12. El bosc degradat

Característiques

Longitud: 4 quilòmetres

Temps: 1 hora caminant

Dificultat: camí en general planer
amb petits desnivells

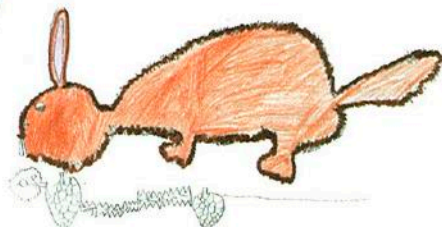

7

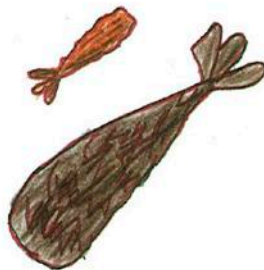
Trobarem moltes pinyes rosegades per esquirols o ratolins. Si a les pinyes hi veiem uns filets i un plomall a la punta, se les han menjat els esquirols. També s'alimenten de tot tipus de llavors que recullen durant el bon temps i que guarden per l'hivern en els seus caus o nius.

Els esquirols són molt àgils, pugen i salten pels arbres a gran velocitat. Solen construir el seu niu al cim dels arbres. El niu rodó sol tenir una entrada i una sortida. A vegades

construeixen més d'un niu, en un hi dormen i a l'altre hi guarden l'aliment.

Pinyes rosegades

Podem escoltar el cant de diversos ocells com: el pit-roig, les merles i les cadeneres.

També podem escoltar el parrupeig dels tudons i sota l'arbre on descansen veurem excrements.

La merla que més abunda és la merla negra amb el bec taronja, sol gratar el terra del bosc, buscant insectes o cucs.

També observem els seus nius entre els matolls.

El seu vol és baix i les podem veure amb facilitat.

Durant les estacions de bon temps hi abunden els insectes i les papallones. Podem veure diferents escarabats petits i grans que aprofiten la matèria orgànica.

Papallones de diferents mides i colors ajuden la reproducció de les plantes. També n'hi ha que perjudiquen, com la processonària del pi i la papallona de la col.

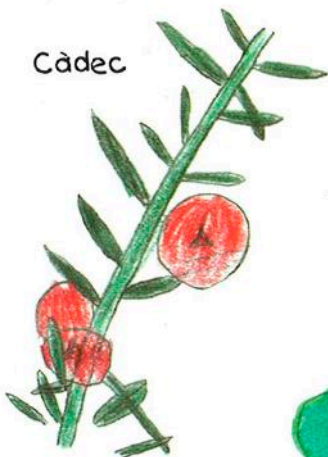

Zona obaga i pròxima a la riera de Fonollosa on hi ha aigua dolça que es troba, relativament, poc profunda. D'aquesta manera les arrels de les diferents plantes hi arriben amb facilitat.

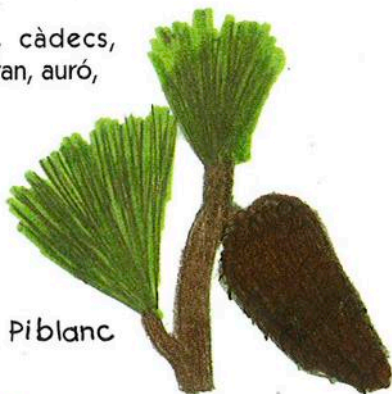
A les riberes, degut al seu alt grau d'humitat, s'hi troben arbres i arbustos, canyars, grans herbassars, lianes...

Podem observar: àlbers, pollancres, càdec, esbarzers, pins blancs, roures, boix, galzeran, auró, heura, lligabosc...

Càdec

Pi blanc

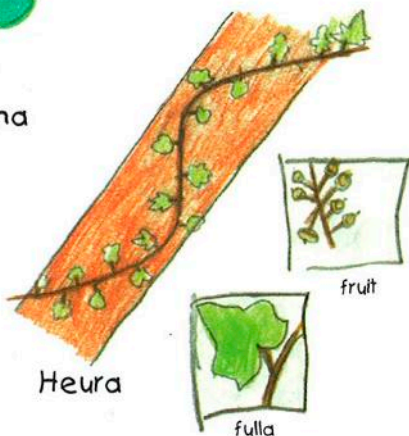
Alzina

Galceran

Heura

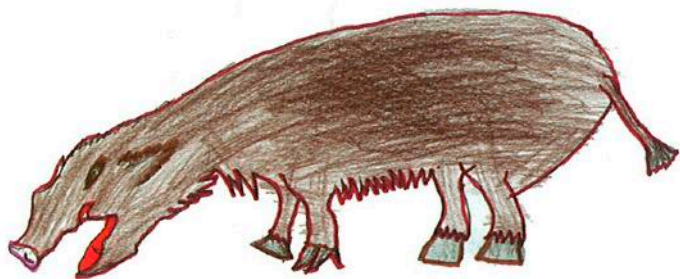
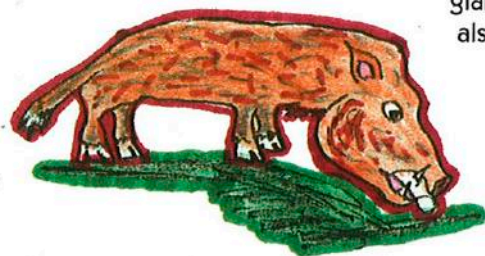
Sortint de la part més boscosa del Camí de Natura, a mà dreta, trobem una bassa, que havia estat de fons. En aquesta bassa,

10

s'hi rebolca el porc senglar, per tal de netejar-se els paràsits. El mascle sovint hi va sol, la femella sempre va amb els senglarols, que poden ser entre tres i cinc cries.

Podem trobar pèls en els arbres pelats de l'entorn on es refrega.

Al capvespre baixa de la muntanya i entra al bosc on busca aliments, glans, arrels... Sovint arriba a entrar als horts desenterrant patates.

El porc senglar

Observarem en els marges del camp molts caus de talpons, l'entrada és on hi ha un pilotet de terra i a poca distància veiem el forat de sortida.

Aquest rosegador, d'hàbits subterranis, sol viure a prop dels camps d'alfals, ordi, prats...

És petitó, amb cua i tot, no fa més de 13cm. de longitud.

En els camps planegen garses i pardals, tot i que són ocells de zones urbanes. També hi veurem aloses i pinsans. A l'estiu hi sentirem els cants de la guatlla i el cruixidell. I si l'hivern és intens, ens visiten les alegres fredelugues que busquen menjar en els sembrats.

Esporàdicament hi ha corbs que s'alimenten d'animals morts i també podem observar l'aligot i el xoriguer.

Pardal

Garsa

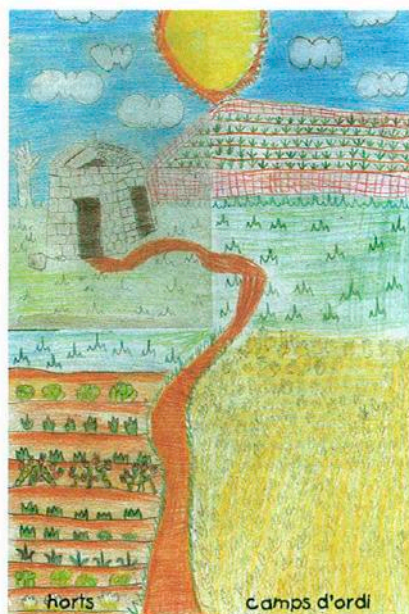

Oreneta

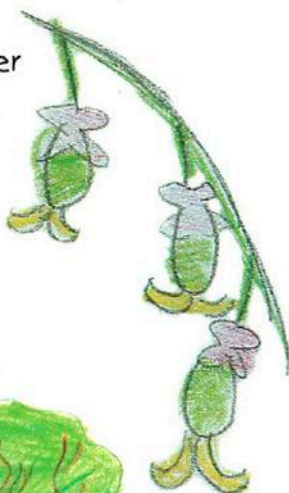
Zona pròxima al nucli urbà de Sant Joan, on fa molts anys els camps estaven coberts de vinya i oliveres. Degut a la fil·loxera i el fred es van morir. Una bona part han estat ocupats pel pi

12

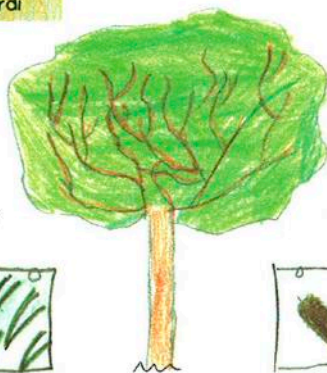

blanc, l'alzina... Els llocs més propers a la població s'han espatllat molt, alguns han quedat quasi erms... o s'han convertit en horts. Des d'aquest punt podem observar: el lledoner, la joncada, camps de conreu, fonoll...

Lledoner

Pi blanc

fulla

pinya

Camí de Natura "Florenci Codina"

Itinerari per conèixer i gaudir de l'entorn natural i rústec de Sant Joan de Vilatorrada.

És el resultat del treball fet durant el curs 2004-2005 emmarcat en el Projecte Comenius "El nen, ciutadà d'ahir i d'avui, d'aquí i del món" realitzat per l'escola Collbaix de Sant Joan de Vilatorrada (Catalunya), conjuntament amb escoles de Certaldo (Itàlia), Vielsalm i Malmedy (Bèlgica).

El camí s'ha anomenat Florenci Codina (1953 - 1998) en memòria i reconeixement del que va ser mestre de les escoles Joncadella, Collbaix i IES Quercus de Sant Joan i regidor de Cultura, Educació, Infància i Joventut del primer ajuntament democràtic.

El record de la seva tenacitat i dedicació al coneixement i defensa de la natura ens anima i ens guia en tot el recorregut del camí.

L'alumnat de l'escola Collbaix ha elaborat una guia per ajudar l'observació i facilitar el coneixement de les característiques geològiques, muntanyes, animals i plantes de la zona. Al llarg del camí trobarem 12 fites numerades on ens podem aturar per fer l'observació.

Elaboració de la guia: nens, nenes i mestres de l'escola Collbaix amb l'assessorament de l'equip del Camp d'aprenentatge del Bages.

Edita: CEIP Collbaix - Sant Joan de Vilatorrada
ceipcollbaix@xtec.net - www.xtec.net/ceipcollbaix

Disseny gràfic: Montse Pons
Itinerari: Jordi Planell

Senyalització: Serveis Tècnics i de Medi Ambient
de l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada.
D.L.: B - 28.714 - 2005

Patrocinen i col·laboren:

Diputació Barcelona
xarxa de municipis

AJUNTAMENT DE
SANT JOAN DE VILATORRADA

